

Η Πριγκίπισσα της Ρωσίας Αγία Ελισάβετ Θεοδώροβνα (Κωνσταντίνος Αθ. Οικονόμου, δάσκαλος, συγγραφέας)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

ΓΕΝΙΚΑ: Πριν από 20 χρόνια η Σύνοδος της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας ανακήρυξε Αγία και νεομάρτυρα την πριγκίπισσα Ελιζαβέτα Φιόντοροβνα Ρομανόβα. Οσο ζούσε, είχε κερδίσει την αγάπη των συμπολιτών της, ενώ τα χρόνια της Σοβιετικής Ένωσης, για πολλούς έγινε το σύμβολο της Ρωσίας που χάθηκε μετά την επανάσταση.

ΝΕΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ: Η Ελιζαβέτα γεννήθηκε στο Ντάρμσταντ το 1864. Ήταν η κόρη του Δούκα του Ντάρμσταντ Λουδοβίκου Δ΄ και εγγονή της βασίλισσας της Αγγλίας Βικτωρίας. Βαπτίστηκε με το όνομα: Ελιζαβέτα Αλεξάνδρα Λουίζα Αλίκη.

Από το πρώτο όνομά της και το ρωσικό πατρώνυμο που της δόθηκε, όταν παντρεύθηκε με τον πρίγκιπα Σέργιο Ρομανόφ το 1884, σχηματίστηκε το όνομα, με το οποίο έμεινε γνωστή στην ιστορία. Ο σύζυγός της, αδελφός του τσάρου Αλέξανδρου Γ΄, διορίστηκε το 1891 κυβερνήτης της Μόσχας [κάτι σαν Δήμαρχος].

Τρία χρόνια αργότερα η μικρότερη αδελφή της, Αλεξάνδρα Φιόντοροβνα, έγινε

σύζυγος του τελευταίου ρώσου αυτοκράτορα, Νικολάου Β΄. Το 1888 μαζί με το σύζυγό της επισκέφθηκαν τους Αγίους Τόπους για να παρακολουθήσουν τα εγκαίνια του μεγαλοπρεπούς ναού της αγίας Μαρίας της Μαγδαληνής στον κήπο της Γεθσημανή, ο οποίος ανηγέρθη με δαπάνες του τσάρου αλεξάνδρου Γ΄ και των αδελφών του, εκ των οποίων ένας ήταν κι ο σύζυγος της Ελισάβετ, Δούκας Σέργιος. Οι εμπειρίες που έζησε βαθιά στην καρδιά της η Ελισάβετ κατά την παραμονή της στη θεοβάδιστη γη, έδωσαν την τελική ώθηση για να εισέλθω στην Ορθοδοξία.

ΔΙΑΚΟΝΙΑ: Το 1891 η Ελιζαβέτα Φιόντοροβνα εγκατέλειψε τη λουθηρανική θρησκεία προσχωρώντας στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Γι'αυτό, έγραψε στον πατέρα της: "Συνεχώς σκεφτόμουν και διάβαζα και προσευχόμουν στο Θεό να μου υποδείξει το σωστό δρόμο, και κατέληξα στο συμπέρασμα ότι μόνο σε αυτή τη θρησκεία μπορώ να βρω την αληθινή και ισχυρή πίστη στο Θεό, την οποία πρέπει να διαθέτει ένας άνθρωπος ώστε να είναι καλός χριστιανός". Από τη στιγμή που ο σύζυγός της ανέλαβε το υψηλό αξίωμα στη Μόσχα, αυτή αφιερώθηκε στη φιλανθρωπία, βοηθώντας τους φτωχούς και τους πάσχοντες μέσω ενός ταμείου που είχε δημιουργήσει. Το 1892 οργάνωσε μια φιλανθρωπική κοινότητα με την ονομασία Ελιζαβέτα, σκοπός της οποίας ήταν η περίθαλψη βρεφών απόρων μητέρων, τα οποία έως τότε στέλνονταν σε αναμορφωτήριο της Μόσχας. Επίσης συμμετείχε ενεργά στις δραστηριότητες της Παλαιστινιακής κοινότητας, η οποία εκπροσωπούσε τα συμφέροντα της Ρωσίας, αλλά και γενικότερα της Ορθοδοξίας, στους Αγίους Τόπους. Προέδρευε σε αυτή ο σύζυγός της. Ωστόσο, αφιέρωσε ολοκληρωτικά τον εαυτό της στη διακονία των πασχόντων ανθρώπων ύστερα από την τραγωδία της 4ης Φεβρουαρίου 1905, όταν ο αναρχικός Ιβάν Καλιάεφ πέταξε μια χειροβομβίδα στην άμαξα του συζύγου της, επιφέροντας στον κυβερνήτη ακαριαίο θάνατο. Η Ελιζαβέτα Φιόντοροβνα επισκέφτηκε τον Καλιάεφ στη φυλακή και τον συγχώρεσε, χαρίζοντάς του κατά τον αποχαιρετισμό ένα Ευαγγέλιο. Ζήτησε επίσης από τον αυτοκράτορα να δώσει χάρη στον Καλιάεφ, αλλά το αίτημά της δεν ικανοποιήθηκε. Η βασίλισσα Όλγα, εξαδέλφη του θανόντος Σεργκέι Αλεξάντροβιτς, έγραψε: "Πρόκειται για μια θαυμάσια, Αγία γυναίκα, που φαίνεται ότι είναι άξια να σηκώνει τον βαρύ σταυρό, ο οποίος την πηγαίνει όλο πιο ψηλά".

ΜΟΝΑΧΗ: Λίγο καιρό μετά το θάνατο του συζύγου της, η Ελιζαβέτα Φιόντοροβνα πούλησε τα κοσμήματά της (δίνοντας στο δημόσιο ταμείο το τμήμα εκείνο που ανήκε στην οικογένεια των Ρομανόφ), και με τα χρήματα που έλαβε αγόρασε στην οδό Μπολσάγια Ορντίνκα ένα μεγάλο οικόπεδο με τέσσερα σπίτια και μεγάλο κήπο όπου εγκαταστάθηκε η Αδελφότητα της Αγίας Μάρθας και Μαρίας την οποία ίδρυσε το 1909 [μοναστήρι φιλανθρωπικής δραστηριότητας που παρείχε και ιατρική περίθαλψη]. Η ζωή της αγίας στο μοναστήρι ήταν άκρως ασκητική. Σε αντίθεση με τα πολυτελή κρεβάτια και τα πλούσια γεύματα που απολάμβανε στα βασιλικά ανάκτορα, τώρα ξεκουραζόταν σε ξύλινο κρεβάτι, χωρίς στρώμα, ενώ νήστευε με μεγάλη αυστηρότητα. Παρ' όλα αυτά, δεν απαιτούσε από τις αδελφές να ακολουθούν το παράδειγμά της σ' αυτό το σημείο, αλλά σαν μητέρα φρόντιζε να τους παρέχει όλα τα αναγκαία για τη διατροφή και την ανάπαυσή τους. Η ίδια δεν έδινε περισσότερο από 3 ώρες ύπνο στο κουρασμένο της σώμα. Ξυπνούσε τα μεσάνυχτα και προσευχόταν για ώρες ενώ εν συνεχεία επισκεπτόταν τους θαλάμους του νοσοκομείου. Αν συναντούσε κάποιο ασθενή που υπέφερε, αγρυπνούσε στο πλευρό του σαν φύλακας άγγελος, προσπαθώντας να τον παρηγορήσει ανακουφίζοντας τους πόνους του. Σύμφωνα με τα σχέδια της Ελιζαβέτας, η αδελφότητα θα έπρεπε να παρέχει ολοκληρωμένη πνευματική, εκπαιδευτική και ιατρική βοήθεια στους απόρους, στους οποίους συχνά δεν έδιναν

μόνο τροφή και ενδυμασία, αλλά τους βοηθούσαν και στην εξεύρεση εργασίας. Συχνά οι αδελφές προσπαθούσαν να πείσουν τις οικογένειες που δεν μπορούσαν να προσφέρουν στα παιδιά τους μια φυσιολογική ανατροφή (για παράδειγμα, επαγγελματίες ζητιάνοι, μέθυστοι κλπ), να δώσουν τα παιδιά στην αδελφότητα όπου αυτά έβρισκαν φροντίδα, μάθαιναν γράμματα και κάποια τέχνη. Η κοινότητα απέκτησε νοσοκομείο, εξωτερικά ιατρεία, φαρμακείο, όπου μέρος των φαρμάκων χορηγούνταν δωρεάν, ξενώνα, δωρεάν σίτιση και πολλούς άλλους χώρους. Είχε μάλιστα ορίσει σε κάποιες αδελφές να τελούν συνεχείς ακολουθίες σε ένα ήσυχο παρεκκλήσι της μονής για τη στήριξη των ψυχών των αποθανόντων ασθενών. Τις νύχτες φρόντιζε τους βαριά άρρωστους ή διάβαζε το ψαλτήρι δίπλα στους νεκρούς, ενώ τη μέρα μαζί με άλλες μοναχές, τριγυρνούσε στε φτωχότερες συνοικίες. Επισκέπτονταν μόνη ακόμη και την αγορά Χιτρόφ, το μέρος με τη μεγαλύτερη εγκληματικότητα στη Μόσχα, βγάζοντας από εκεί μικρά παιδιά.

Αγία Ελισάβετ η Μεγάλη Δούκισσα της Ρωσίας (στον κήπο της Μονής Μάρθας & Μαρίας).

Στο μέρος αυτό την σέβονταν πολύ για την αξιοπρέπεια που τη χαρακτήριζε και τη φιλική της στάση απέναντι στους ανθρώπους που έμεναν σε παράγκες. Στη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου βοηθούσε ενεργά το ρωσικό στρατό, συμπεριλαμβανομένων και των τραυματιών στρατιωτών. Προσπάθησε να βοηθήσει και τους αιχμαλώτους στα νοσοκομεία, αλλά την κατηγορήσαν για συνεργεία με τους Γερμανούς. Ήταν πολύ αρνητική απέναντι στο Ρασπούτιν, παρότι δεν τον είχε συναντήσει ποτέ. Τη δολοφονία του Ρασπούτιν τη θεώρησε ως «πατριωτική πράξη». Στο μεταξύ το μοναστήρι είχε φτάσει να έχει από 6 μοναχές που ήταν αρχικά τις εκατό στα 1914.

Η ΩΡΑ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ: Όταν ήρθαν στην εξουσία οι Μπολσεβίκοι, αρνήθηκε να εγκαταλείψει τη Ρωσία, υπογράφοντας έτσι τη θανατική της καταδίκη.

Ο Λένιν, γνωρίζοντας τη μεγάλη αγάπη που έτρεφε ο λαός στην αγία, και φοβούμενος λαϊκή αντίδραση, φρόντισε να γίνει η σύλληψή της αθόρυβα, με κάθε μυστικότητα. Πράγματι, την τρίτη τού Πάσχα, μέσα στον πανικό που δημιούργησε στις αδελφές η παρουσία στρατιωτών του Κόκκινου Στρατού στη μονή, η Έλισάβετ συνελήφθη γρήγορα χωρίς να προλάβει να δώσει οδηγίες στις μοναχές που ξέσπασαν σε γοερά και τρομοκρατημένα κλάματαμπροστά στην απαγωγή της αγαπημένης τους πνευματικής μητέρας και προστάτιδος. Στα τριάντα λεπτά που της δόθηκαν για να ετοιμαστεί, μάζεψε τις αδελφές στο Ναό και προσπάθησε να τους δώσει την ελπίδα ότι θα επέστρεφε σύντομα, παρ' όλο που γνώριζε το τέλος που την περίμενε. Έτσι, την άνοιξη του 1918 φυλακίστηκε και εξορίστηκε από τη Μόσχα στο Περμ. Το Μάιο του 1918 μαζί με άλλους

Ρομανόφ, τη μετέφεραν στο Αικατερινμπούργκ και μετά από δυο μήνες την έστειλαν στην πόλη Αλαπάεβσκ. Παρά τις απανωτές δυστυχίες δεν έχανε το ηθικό της και στα γράμματά της προς τις άλλες αδελφές, τις προέτρεπε να φυλάξουν την πίστη στο Θεό και στον συνάνθρωπό τους. Τη νύχτα προς τις 18 Ιουλίου 1918 η μεγάλη πριγκίπισσα Ελιζαβέτα Φιόντοροβνα βρήκε το θάνατο από τους Μπολσεβίκους, οι οποίοι την πέταξαν σε ένα ορυχείο κοντά το Αλαπάεβσκ.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ: Στο εγκαταλελειμμένο ορυχείο υπήρχε λάκκος βάθους 60 μέτρων. Σπρώχνοντας και χτυπώντας τους κρατούμενους οι στρατιώτες άρχισαν να ρίχνουν τα θύματα ένα ένα στο λάκκο πιστεύοντας ότι θα πνίγονταν στο νερό που υπήρχε μέσα. Πρώτη ρίχθηκε στο λάκκο η Ελισάβετ, η οποία σφραγιζόταν με το σημείο του Σταυρού, προσευχόμενη δυνατά λέγοντας

“άφες αυτοις, Κύριε, ου γαρ οίδασι τι ποιούσι”. Μετά ρίχθηκαν και οι υπόλοιποι. Ο Δούκας Σέργιος προσπάθησε να αντισταθεί κι έτσι, αφού τον πυροβόλησαν, τον έριξαν στο λάκκο νεκρό. Ένας χωρικός έτυχε να βρίσκεται κοντά στη σκηνή του μαρτυρίου παρακολουθώντας κρυφά όσα συνέβησαν τα ξημερώματα της 18ης Ιουλίου. Στη συνέχεια διηγήθηκε με λεπτομέρεια την εξέλιξη των γεγονότων στο μαρτυρικό ορυχείο. Κατά τη μαρτυρία του, όταν οι στρατιώτες αντιλήφθηκαν από βογγητά των θυμάτων ότι δεν πνίγηκαν, έριξαν στο λάκκο μία χειροβομβίδα. Ός απάντηση από το βάθος άρχισε ν’ακούγεται ο χερουβικός ύμνος! Κυρίως ξεχώριζε η φωνή της αγίας. Έριξαν τότε κι άλλες χειροβομβίδες, μα οι ψαλμωδίες συνεχίζονταν.

Αυτή τη φορά έψελναν το “Σώσον Κύριε τον λαόν σου”. Τέλος οι στρατιώτες άναψαν φωτιά στο στόμιο του ορυχείου ελπίζοντας να αποτελειώσουν έτσι το έργο τους με τον καπνό που θα εισέρρεε στο λάκκο. Τελικά μόνο ενα από τα θύματα βρήκε το θάνατο από τις χειροβομβίδες. Οι υπόλοιποι πέθαναν αργά και οδυνηρά από πείνα, δίψα, πόνους και τραύματα. ΗΕγία Ελισάβετ δεν έφθασε στον πυθμένα του λάκκου γιατί η πτώση της διακόπηκε από κορμούς ξύλων που προεξείχαν. Κοντά της έπεσε ο νεαρός δούκας Ιωάννης τραυματίζοντας το κεφάλι του. Η αγία παρ’ όλο που υπέφερε από τα τραύματά της, ακόμη και την ύστατη αυτή στιγμή, προσπάθησε να προσφέρει βοήθεια στον τραυματισμένο. Χρησιμοποίησε το ύφασμα του μοναχικού καλύμματος της κεφαλής της για να επιδέση το τραύμα του Ίωάννη, ώστε να ανακουφίσει κάπως τους πόνους του. Ήταν το τελευταίο έργο ελέους που επιτέλεσε η αγία στον επίγειο βίο της.

ΕΥΡΕΣΗ ΤΟΥ ΛΕΙΨΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΑΦΗ: Στις 31 Οκτωβρίου ο Λευκός Στρατός, αντίπαλος των Μπολσεβίκων, κατέλαβε το Αλαπάεβσκ και βρήκε τα οι οποίες παραδόξως δεν εξερράγησαν. Ο Θεός οικονόμησε ώστε το αγιασμένο σωμα της οσιομάρτυρος να μη διαμελισθεί, αλλά να μείνει ακέραιο για να δοθεί ως ιερός θησαυρός στο πλήρωμα της Εκκλησίας. Τις σωρούς των νεκρών τις έβγαλαν από το ορυχείο και λόγω της επίθεσης του Κόκκινου Στρατού τις μετέφεραν συνεχώς όλο και πιο μακριά προς τα ανατολικά. Τον Απρίλιο του 1920 έφτασαν στο Πεκίνο, όπου τα δύο φέρετρα, της μεγάλης πριγκίπισσας και της μοναχής Βαρβάρας, μεταφέρθηκαν στη Σαγκάη και κατόπιν με πλοίο στο Πορτ Σάιντ. Τέλος, τα φέρετρα έφτασαν στην Ιερουσαλήμ. Την ταφή που έγινε τον Ιανουάριο του 1921 δίπλα από το ναό της Αγίας Μαρίας Μαγδαληνής στη Γεσθημανή, που είχε χτιστεί με χρήματα της Παλαιστινιακής κοινότητας, της οποίας αυτή ηγήθηκε, τέλεσε ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Δαμιανός. Κατ' αυτό τον τρόπο εκπληρώθηκε η επιθυμία της πιο σπουδαίας πριγκίπισσας, της Ελισαβέτας, να ταφεί στους Άγιους Τόπους, όπως είχε ζητήσει στη διάρκεια του πρώτου της προσκυνήματος εκεί το 1888.

ΑΝΑΚΟΜΙΔΗ - ΑΓΙΟΠΟΙΗΣΗ: Ή ανακομιδή των λειψάνων έγινε την Πρωτομαγιά του 1982. Όταν ανοίχθηκαν τα φέρετρα της αγίας και της μοναχής Βαρβάρας, εξήλθε μία άρρητη ευωδία σφραγίζοντας την αγιότητα των δύο νεομαρτύρων. Τα πόδια και τα πέλματα της αγίας Έλισάβετ ήταν άθικτα καθώς και ο εγκέφαλός

της μέσα στο κοίλωμα της τιμίας κάρας της. Το 1992, αμέσως μετά την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος, έγινε η ανακήρυξη της Ελιζαβέτας ως νεομάρτυρος και το διάστημα 2004-2005 τα λείψανά της μεταφέρθηκαν σε διάφορες περιοχές της Ρωσίας, στις Βαλτικές και σε άλλες χώρες της πρώην ΕΣΣΔ, όπου τα προσκύνησαν περισσότεροι από 7 εκατομμύρια πιστοί. Στη Μόσχα, η μνήμη της Αγίας τιμήθηκε στο μοναστήρι της Αγίας Μάρθας και Μαρίας που αυτή είχε ιδρύσει και το οποίο το 2006 επεστράφη εξ ολοκλήρου στη Ρωσική Εκκλησία. Στην αυλή του στήθηκε μνημείο στην Ελιζαβέτα Φιόντοροβνα. Το σημαντικότερο μνημείο όμως για τη μεγάλη Αγία είναι το γεγονός ότι στη Μονή λειτουργεί ακόμη σχολείο για ορφανά κορίτσια, φιλανθρωπικό συσσίτιο και υπηρεσία υποστήριξης, ενώ οι αδελφές της μονής εργάζονται σε στρατιωτικά νοσοκομεία. Κάτι που σημαίνει, ότι το άγιο έργο που αυτή είχε ξεκινήσει, θα συνεχιστεί και στο μέλλον.

Πηγή: http://aktines.blogspot.com/2015/07/blog-post_13.html